

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Altera difficultas expiditur, & quo tempore Christus Sacramentu[m]
pœnitentiæ instituerit, breviter declaratur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

dotum curationi sese submittere oportere. Et lib. 3. dicit Sacerdotes Leviticis non purgasse à lepra corporali, sed tantum de sanata lepra iudicium tulisse: Sacerdotes autem Evangelicos, non declarare solum, sed plane sanare à lepra spirituali.

Plura etiam sunt Concilia ante Lateranense celebrata, in quibus fit expressa mentio de confessione sacramentali, nempe Concilium Laodicense sub Sylvestro Papa celebratum; Cabilonense sub Vitaliano; Turonense, & Rhemense, sub Leone III. Moguntinum sub Leone IV. VVormatiense sub Adriano II. Ex quibus liquet, quam falsò scripserit Calvinus in Antidoto Tridentini sess. sexta cap. 15. per mille annos nullum fuisse usum confessionis sacerdotalis in Ecclesia, donec (inquit) Innocentius III. cum pauculis corvantis bestis (sic mille ducentos Patres qui Concilio Lateranensi interfuerunt, sanctitate & doctrinà conspicuos, impudens hæresiarcha appellat) laqueum hunc populo Christiano induit, quem Tridentini Patres adstringunt.

33. Ad secundum respondent aliqui, Nectarium à Novatianis hæreticis deceptum, quorum consilio in rebus ad fidem pertinentibus sæpe utebatur (teste Soerare apud Baronium anno 56. num. 28.) confessionem à sua Ecclesia sustulisse. Sed melius responderetur, Nectarium abrogasse solum quandam consuetudinem ad pœnitentiam publicam pertinentem, in eoque consistentem, quod manifestatio aliquorum criminum fieret de consensu ipsorum pœnitentum à quodam pœnitentiario ad hoc munus ab Ecclesia designato. Cum enim ex hac consuetudine laudabili, utpote ad correptionem & humiliationem pœnitentis, atque aliorum ædificationem instituta, ortum fuisset nihilominus scandalum quoddam ingens, tempore Nectarii, quia nimirum nobilis cuiusdam matronæ, publicè pœnitentiam agentis, crimen quodcum Diacono commiserat, manifestatum fuit; Nectarius prudenter munus illud pœnitentiarum, delicta scandalosa populo detegentis, sustulit. Vel ut alii volunt, publicam abrogavit confessionem; eo tempore coram multis fieri solitam, ut legimus apud Cassianum Collat. 2. cap. 11. & testantur Origenes homil. 2. in Psalm. 37. & Augustinus libro 50. homiliarum; homil. ultimâ capite 11. Hanc etiam sustulit Leo Magnus Epist. 80. ad Episcopos Campaniæ, his verbis *Illam etiam contra Apostolicam regulam presumptionem, quam nuper agnovi à quibusdam illicitâ usurpatione committi, modis omnibus constiuo submoveri: ne de singulorum peccatorum genere, libellis scripta Confessio, publicè recitetur, cum reatus conscientiarum sufficiat solis Sacerdotibus indicari, Confessione secretâ. Quamvis enim plenitudo fidei videatur esse laudabilis, qua propter timorem Dei apud homines erubescere non veretur, tamen quia non omnium sunt huiusmodi peccata, ut qui pœnitentiam poscunt non timeant publicare: removeatur tam improbabilis consuetudo, ne multi à pœnitentiæ remediis arceantur, &c.* Sufficit enim illa confessio, quæ primum Deo offertur, tum etiam Sacerdoti, qui pro delictis pœnitentium precator accedit.

34. De eadem publica confessione intelligendus est Chrysostomus, dum solam coram Deo factam confessionem admittere videtur. Quod verò hæc interpretatio legitima sit, & ad mentem illius, patet ex verbis illis: *Non dico ut confitearis ea confervo tuo, ne exprobet.* Hæc enim verba aperte significant, Chrysostomum loqui de

A confessione publica, ex qua approbrium & confusio pœnitentium sequi solebat. Id etiam constat ex homilia 4. de Lazaro, circa medium, ubi hæc scribit: *Cave enim homini dixeris, ut publicum proferas; sed ei qui dominus est, ei qui tuam curam gerit, ei qui humanus est, ei qui medicum est, ostendis vulnera.* Et infra indicit Deum sic cum pœnitente loquentem: *Non ego te in medium prodire theatrum, ac multos adhibere testes molestum dic peccatum privatim, ut sanem ulcus, teque dolore liberabo.* Et homil. 31. in Epistolam ad Hebræos sic loquitur: *Non tibi dico, ut ea (scilicet peccata) tanquam pompam in publicum proferas, ut te accuset; sed ut pareas Prophetæ dicenti, Accipe Domino viam tuam. Apud Deum confitere, apud Iudicem confitere peccata tua, orant suam legem, saltem memoriâ.* Quibus locis solum intendi publicam confessionem abrogare, non verò secretam & auricularem.

Dices: Chrysostomus ita asserit confessionem non esse confervo faciendam, ut etiam addat, soli Deo eam debere fieri. Ergo excludit omnem confessionem homini faciendam, subindeque etiam secretam & auricularem.

Respondet Chrysostomus dum ait confessionem soli Deo esse faciendam, non excludere Sacerdotem, quia cum Sacerdos confessionem audiat, & à peccatis absolvat, ut Christi vicarius, non distinguitur ab ipso Christo, unde confessio facta Sacerdoti, soli Deo censetur fieri. C apud Tertullianum libro de pœnit. cap. 9. & Augustinum in Psalm. 66. videre est. Vel etiam dici potest cum Bellarmino, Chrysostomum non loqui de confessione prout ordinatur ad absolutionem sacerdotalem, sed quatenus habet rationem cuiusdam satisfactionis pro pena debita peccato, ad quem finem instituta erat publica confessio, ut nimirum pœnitens lucret penam penæ peccatis à se commissis debita, ratione delicti sollemnis confessionis quæ oriebatur ex publica criminum confessione. Vult ergo Chrysostomus, ad hanc satisfactionem faciendam, non esse necessarium ut homini peccatum aperitur, sed sufficere ut Deo cum dolore & lachrymis exponatur.

§. III.

Alterâ difficultas expeditur. Et quo tempore Christus sacramentum pœnitentiæ instituit, breviter declaratur.

Dico secundò, sacramentum pœnitentiæ institutum fuit à Christo post resurrectionem, cum verba illa protulit: *Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata &c.* Ioan. 20.

Hæc etiam conclusio est de fide, delinquit enim expressè à Tridentino sess. 6. capite 14. & sess. 14. capite 1. his verbis: *Dominus autem sacramentum pœnitentiæ tunc precipue instituit, cum à mortuis excitatus, in sufflavum in Discipulos suos dicens, Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.*

Ratio etiam id suadet, cum enim sacramentum pœnitentiæ sit spiritali iudicii tribunal, tunc verè instituitur cum Sacerdotibus conferatur judiciaria potestas ad absolvendum vel condemnandum, juxta merita delinquentis: Sed potestas illa traditur Ioan. 20. verbis allegatis: Ergo

tunc solum instituitur sacramentum Poenitentiae, A
& non antea.

Si autem queras, cur Christus huius sacramenti institutionem post resurrectionem suam differre voluerit, cum tamen alia sacramenta ante mortem & passionem suam instituerit? Respondeo nullam aliam posse assignari rationem a priori, quam voluntatem ipsius instituentis, aliquas tamen posse afferri congruentias quarum praecipua est, quia resurrectio Christi est typus & exemplar perfectae justificationis, quia homo per poenitentiam resurgit a morte peccati. Unde Paulus ad Romanos 4. *Traditus est propter delicta nostra, & resurrexit propter justificationem nostram*; id est ut perfectum justificationis exemplar nobis exhiberet. Sicut enim Christus citò, verè, & perfectè, seu non iterum moriturus, resurrexit: ita peccator debet per poenitentiam citò a peccatis resurgere, neque eam differre, & verè ac sincerà poenitentiam ad Deum converti, atque ad vitam gratiae per eam revocatus & restitutus, non moriturum morte peccati, nec peccatum illi ultra dominari, juxta illud ejusdem Apostoli: *Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur*.

Contra istam conclusionem obijci potest: Tunc institutum fuit sacramentum Poenitentiae, cum potestas clavium Apostolis collata est: Sed talis potestas fuit ipsis collata Matthaei 18. ubi Christus illis dixit: *Amen dico vobis, quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligatae in caelo, & quaecumque solveritis super terram, erunt solutae in caelo*: Ergo tunc fuit à Christo institutum sacramentum Poenitentiae.

Respondedo, concessa Majori, negando Minorem, & ad testimonium Matthaei dico tunc solum promissam fuisse Apostolis potestatem clavium ad remittenda vel retinenda peccata, nec de facto fuisse illis collatam usque post resurrectionem, cum Christus per insufflationem Apostolis tribuit Spiritum Sanctum, dicens: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata &c.* Cum enim (ut expendit S. Thomas Ioannis 20) remissio peccatorum fiat mediâ charitate, & Spiritus Sanctus sit charitas, non fuit convenientes Apostolos recipere virtutem remittendi peccata, quousque per mysticam illam Christi insufflationem Spiritum Sanctum recepissent. Quod si aliquis contendat Apostolos Matthaei 18. ligandi atque solvendi judicariam potestatem recepisse de praesenti, ut verba sonare videntur, dici poterit talem potestatem judicariam, non esse potestatem remittendi vel retinendi peccata in foro interno, sed esse potestatem ferendi sententiam in foro exteriori, & ad puniendos rebelles poenis & censuris Ecclesiasticis, ut docet S. Thomas super verba illa Matthaei; & colligit ex ipso contextu: nam ibi Christus posito praepcepto ordinis servandi in correctione fraterna, addit: *Si Ecclesiam non audieris, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus*, id est, separatus & excommunicatus, per sententiam excommunicationis latam ab Ecclesia. Ut autem appareat efficacia potestatis Ecclesiasticae ad hanc poenam inferendam, immediate subiungit Christus: *Amen dico vobis, quaecumque alligaveritis super terram &c.* Subdit S. Doctor: *Sic dicitur alligare, quia non solvit, vel quia excommunicat*.

ARTICULUS III.

Quae sit materia & forma Sacramenti Poenitentiae?

Dico primò, actus poenitentis, nimirum dolorem de peccato & ejusdem confessionem ac pro eo satisfactionem, esse materiam proximam huius sacramenti; materiam verò remotam illius esse peccata actualia post baptismum commissa.

Prima pars huius conclusionis docetur expressè à Tridentino sess. 14. cap. 3. his verbis. *Sunt quasi materia huius sacramenti, ipsius poenitentis actus, nempe contritio, confessio, & satisfactio, qui quatenus in poenitente ad integritatem sacramenti, plenamque & perfectam peccatorum remissionem, ex Dei institutione requiruntur, hac ratione poenitentia partes dicuntur*. Et Canone 4. *Si quis negaverit ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in poenitente, quasi materiam sacramenti Poenitentiae, scilicet contritionem, confessionem, & satisfactionem, & tres poenitentiae partes dicuntur, anathema sit*. Necte moveat, quod Concilium non appellat hos actus materiam, sed quasi materiam, nam ut ait Catechismus Romanus de sacramento Poenitentiae numero 14. *Non ideo hi actus quasi materia à Sancta Synodo appellantur, quia vera materia rationem non habeant; sed quia ejus generis materia non sint quae extrinsecus adhibeantur, ut aqua in Baptismo, chrismus in Confirmatione*.

Potest insuper eadem pars ratione suaderi: nam cum hoc sacramentum sit institutum per modum actus judicialis, ut colligitur ex Ioannis 20. & Matthaei 18. & docetur à Tridentino sessione 14. cap. 2. & 5, sicut in foro civili & externo iudicio, unus quidam est actus judicialis constans ex rei accusatione & defensione, & ex iudicis sententia; in quo actu sententia habet quandam rationem formae perficientis & completis negotium in accusatione & defensione inchoatum: ita sacramentum Poenitentiae est aggregatum quoddam ex actibus poenitentis, reum & testem contra seipsum agentis, id est, seipsum sincerè accusantis, & per dolorem aptum ad reconciliationem, seipsum quodammodo defendentis apud Deum; & ex sententia Sacerdotis absolventis; in quo actus poenitentis habent rationem partis imperfectioris & praesuppositae, subindeque materiae; actus verò Sacerdotis absolventis habent rationem perficientis & completis, adeoque formae.

Dices, Quod habet rationem materiae, debet praesupponi formae: Sed satisfactio non praesupponitur formae sacramenti Poenitentiae, sed potius eam subsequitur: Ergo non est materia proxima huius sacramenti.

Respondeo distinguendo Majorem: Quod habet rationem materiae, tanquam pars essentialis, concedo Majorem. Tanquam pars integralis, nego Majorem: Nam etiam in naturalibus, partes integrales nonnunquam superveniunt materiae per formam actuatae, ut patet in nutritione & augmentatione: satisfactio autem non est pars nisi integralis sacramenti Poenitentiae, ut constabit ex dicendis articulo sequenti. Addunt aliqui, satisfactioem, quatenus in voto & proposito in contritione includitur, praecedere ab-

Uu ij solu-